

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.I.30.232/2006/11. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Szabó Ottó ügyvéd (5350 Tiszafüred, Vörösmarty u. 16.) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. r. és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. r., a Dr. Keserű Tibor ügyvéd (4090 Polgár, Kiss E. u. 3/B. fszt. 2.) által képviselt III.rendű felperes neve (III.rendű felperes címe) III. r., IV.rendű felperes neve (**IV.rendű felperes címe**) IV. r., V.rendű felperes neve (V.rendű felperes címe) V. r., VI.rendű felperes neve (VI.rendű felperes címe) VI. r. és VII.rendű felperes neve (VII.rendű felperes címe) VII. r. felpereseknek - I.rendű alperes neve (**I. rendű alperes tartózkodási helye**) I. r., a Dr. Rozman András ügyvéd ügyintézésével mellett a Sükösd és Rozman Ügyvédi Iroda (7000 Sárbogárd, Asztalos u. 1.) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II.rendű alperes címe) II. r., III.rendű alperes neve (**III.rendű alperes címe**) III. r. és IV.rendű alperes neve (IV.rendű alperes címe) IV. r. alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 7.G.40.028/2004/53. számú ítélete ellen az I. r. felperes részéről 57. sorszám, a II. r. felperes részéről 58. sorszám és a III. r. felperes részéről 56., 61. és Pf. 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helyben hagyja.

Kötelezi az I. r. felperest, hogy 240 000 (Kettőszáznegyvenezer) forint, a II. r. felperest, hogy 30 000 (Harmincezer) forint, a III. r. felperest, hogy 22 000 (Huszonkettőezer) forint másodfokú perköltséget fizessenek meg a II. r. alperesnek 15 nap alatt.

Kötelezi az I. r. felperest, hogy 585 640 (Ötszáznyolcvanötezer-hatszáznegyven) forint, a II. r. felperest, hogy 72 120 (Hetvenkettőezer-egyszázhusz) forint, a III. r. felperest, hogy 55 030 (Ötvenötezer-harminc) forint fellebbezési illetéket térítsenek meg az államnak külön felhívásra.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A szám alatti székhelyű **társaság** kültagja 1998. szeptember 3-tól kezdődően az I. r. alperes, beltagja a IV. r. alperes volt. A bel- és a kültag szóbeli megállapodása alapján a társaság üzletvezetését ténylegesen az I. r. alperes látta el.

A III. r. alperes termény- és jószág közvetítésével foglalkozott, az I. r. alperessel 1990 óta állt üzleti kapcsolatban. Tevékenységéért jutalék formájában díjazásban részesült.

Az I. r. alperes egy ukrán vevővel megkötendő üzlet reményében megbízta a III. r. alperest, hogy a **társaság** részére eladó gabonát kutasson fel. A III. r. alperes tájékoztatta az I. r. alperest, hogy E. és T. térségében kb. 2000 tonna eladó búza van 2 000 - 2 200 Ft vételár ellenében.

Az ukrán partnerrel nem jött létre az üzlet, ezért az I. r. alperes 2002. február hónapban a II. r. alperes ügyvezetőjével tárgyalt, nagyobb mennyiségű kukoricát és búzát ajánlott fel E. és T. térségéből. A II. r. alperes ügyvezetőjét I. r. alperes úgy tájékoztatta, hogy a helyi képviselőt a III. r. alperes látja el, azaz ténylegesen a felvásárlást ő intézi.

A II. r. alperes ügyvezetője 2002. március 1. napján E.-en ellenőrizte a búza minőségét, a III. r. alperes által bemutatott, beraktározott terményt megfelelőnek találta, ennek alapján 2002. március 4-én a II. r. alperes és a **társaság** között mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre 1300 tonna minta szerinti minőségű takarmánybúzára nettó 1 700 Ft-os áron, mert a szállítási költségek a II. r. alperest terheltek. A mezőgazdasági termékértékesítési szerződést a **társaság** részéről az I. r. alperes írta alá.

A felvásárlásokat III. r. alperes intézte, a mérlegeléseknél, rakodásoknál és szállításoknál esetenként I. r. alperes is jelen volt.

A **társaság**, mint vevő és a felperesek, mint eladók között írásba foglalt adásvételi szerződések megkötésére került sor a következők szerint:

2002. március 7. napján az I. r. felperessel 9 760 660 Ft vételár kikötése mellett 469,36 tonna búzára,

2002. március 5-én a II. r. felperessel 1 201 984 Ft vételár kikötése mellett 53,66 tonna búzára,

2002. március 13-án a III. r. felperessel 917 172 Ft vételár kikötése mellett 37,02 tonna búzára,

2002. március 13-án a IV. r. felperessel 1 195 532 Ft vételár kikötése mellett 48,52 tonna búzára,

2002. március 13-án a V. r. felperessel 223 732 Ft vételár kikötése mellett 9,8 tonna búzára,

2002. március 13-án a VI. r. felperessel 320 320 Ft vételár kikötése mellett 14,32 tonna búzára,

2002. március hó elején a VII. r. felperessel 523 264 Ft vételár kikötése mellett 23,36 tonna búzára.

Az I. r. felperessel kötött szerződést a **társaság** részéről az I. r. alperes írta alá, a III.-VI. r. felperesek esetében az adásvételi szerződésen a cég bélyegzőlenyomata mellett a IV. r. alperes neve olvasható.

A búza ténylegesen a II. r. alpereshez került beszállításra, annak ellenértékét az I. r. alperes felvette, azonban a **társaság** a felpereseknek az adásvételi szerződésben rögzített vételárat nem fizette meg. Volt azonban olyan alkalom, hogy a betéti társaság nevében az I. r. alperes fizetett vételárat a perben nem álló személyektől megvásárolt gabonáért.

A II. r. alperes mindösszesen 24 201 543 Ft-ot fizetett meg a **társaság**-nak.

Az I. r. alperessel szemben részben a fenti cselekmény miatt büntetőeljárás indult, melynek eredményeképpen a ... Városi Bíróság alatti ítéletével megállapította az I. r. alperes bűnösségét többek között nagyobb értékre üzletszerűen és a felperesek sérelmére elkövetett csalás büntette miatt, melyet a Megyei Bíróság sorszám alatti végzésével helybenhagyott.

A **társaság** a ... Megyei Bíróság sorszám alatti végzésével felszámolási eljárás eredményeként megszüntetésre került, a felszámolási eljárás során a felperesek hitelezői igényüket szabályosan nem jelentették be, ezért annak nyilvántartásba vételére és visszaigazolására sem került sor.

Kereseti kérelmében az I. r. felperes 9 760 660 Ft, a II. r. felperes 1 201 984 Ft, a III. r. felperes 917 172 Ft, a IV. r. felperes 1 195 532 Ft, az V. r. felperes 223 732 Ft, a VI. r. felperes 320 320 Ft, míg a VII. r. felperes 523 264 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni egyetemlegesen az I.-IV. r. alpereseket, az I. r. alperes esetében a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, a II.-III. r. alperes esetében vagylagosan a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésére, illetőleg a Ptk. 6. §-ára, míg a IV. r. alperes esetében a Gt. 101. § (1) bekezdésében szabályozott mögöttes felelősségre hivatkoztak. Az I. r. felperes módosított kereseti kérelmében elsődlegesen a búza természetbeni kiadására kérte kötelezni a II. r. alperest.

Az I. r. alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, a II.-IV. r. alperesek a felperesek keresetének az elutasítását kérték, II. és IV. r. alperesek a felperesek keresetét kizárólag annak jogalapjában vitatták.

Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárás lefolytatását követően kötelezte az I. r. alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. r. felperesnek 9 760 660 Ft, a II. r. felperesnek 1 201 984 Ft, a III. r. felperesnek 917 172 Ft, a IV. r. felperesnek 1 195 532 Ft, az V. r. felperesnek 223 732 Ft, a VI. r. felperesnek 320 320 Ft, és a VII. r. felperesnek 523 264 Ft tőkét. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az I. r. felperest 553 876 Ft, a II. r. felperest 68 207 Ft, a III. r. felperest 52 046 Ft, a IV. r. felperest 67 841 Ft, az V. r. felperest 12 696 Ft, a VI. r. felperest 18 177 Ft, a VII. r. felperest 29 693 Ft perköltségnek 15 napon belüli teljesítési határidővel a II. r. alperes javára, ugyanezen teljesítési határidővel kötelezte az I. r. alperest I. r. felperesnek 517 022 Ft, II. r. felperesnek 63 669 Ft, III. r. felperesnek 48 582 Ft, IV. r. felperesnek 63 327 Ft, V. r.

felperesnek 11 851 Ft, VI. r. felperesnek 16 967 Ft és a VII. r. felperesnek 27 717 Ft perköltség megfizetésére, továbbá, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 848 600 Ft le nem rótt kereseti illetéket.

A felperesek pervitelét rosszhiszeműnek minősítette, mert a felperesek jegyzőkönyvi nyilatkozatából, a büntetőeljárásban tanúként meghallgatott személyek vallomásából arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek nem a II. r. alperessel kötöttek adásvételi szerződést és nem is abban a hiszemben került sor a szerződések megkötésére, hogy a vevő a II. r. alperes lesz. Ez az előadása a felpereseknek első alkalommal a jogi képviselő által szerkesztett keresetlevélben jelent meg arra figyelemmel, hogy a megfelelő pénzügyi háttérrel rendelkező II. r. alperestől várható teljesítés.

Megállapította, hogy az adásvételi szerződések a felperesek és a **társaság** között jöttek létre, ugyan I. r. alperes, mint kültag nem volt jogosult a társaság képviseletére, azonban eljárása a IV. r. alperes részéről jóváhagyásra került, ekként az általa aláírt szerződéseket érvényesnek kell tekinteni. A III.-VI. r. felperesekkel kötött adásvételi szerződésen a IV. r. alperes névaláírása szerepel, aki az aláírását tagadta, azonban nyilatkozatát a Pp. 196. §-ának (2) bekezdésben írt vélelem megdöntésére alkalmatlannak találta. Kifejtette, hogy a szerződéskötési szándék egyoldalú színlelése jogi relevanciával a szerződés érvényessége szempontjából nem bír a Ptk. 207. § (5) bekezdése szerint, mert a színlelt szerződés csak valamennyi ügyletkötő fél tudatos akaratának megfelelő magatartása hozhatja létre. Mindezek mellett az I. r. felperes másodlagos kereseti kérelmét, valamint a II.-VII. r. felperesek kereseti kérelmét az I. r. alperessel szemben alaposnak találta, ugyanis a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján köteles.

A III. r. alperes a felperesekkel nem állt jogviszonyban, ezért sem a Ptk. 365. §-a (1) bekezdése szerinti vételár megfizetésére, sem a felperesek által hivatkozott tájékoztatási és együttműködési kötelezettség miatt kártérítés fizetésére nem kötelezhető.

A II. r. alperesnek a búza minőségének helyszínen történő ellenőrzését jogellenes magatartásnak nem tekintette, azt a gazdasági életben szokásosnak minősítette, a II. r. alperes magatartása, s a felpereseket ért kár közötti okozati összefüggés hiánya miatt II. r. alperes a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére nem kötelezhető. A Ptk. 6. §-ában foglalt, ún. biztatási kár megtérítésének feltételei sem állnak fenn.

A III. r. alperes a felpereseket nem tévesztette meg a vevő személyét illetően, ezért magatartása a felperesek oldalán nem vezethetett a szerződéskötési szándék kialakulásához. Arra vonatkozóan adat nem merült fel, hogy III. r. alperes tudta volna, hogy az I. r. alperesnek eredetileg sem állt szándékában a felpereseknek vételárat fizetni, ezért III. r. alperes magatartása a kártérítési felelősség megállapításának alapjául nem szolgálhat.

A IV. r. alperes, mint beltág felelőssége mögöttes felelősség, az egyrészt igazodik a betéti társaság kötelezettségéhez, osztja annak sorsát, másrészt csak akkor és annyiban áll fenn, amennyiben a társasági vagyon a kötelezettséget nem fedezi. A **társaság** felszámolás alá került, a felperesek a vevővel szemben fennálló vételár-követelésüket kizárólag a

felszámolási eljárásban érvényesíthették volna. Erre nem került sor, ennek következtében IV. r. alperes mögöttes felelőssége sem áll fenn.

Az ítélet ellen az I., II. és III. r. felperesek terjesztettek elő fellebbezést.

Az I. r. felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperesek kereseti kérelme szerinti marasztalását kérte. Ezen belül kérte, hogy a módosított kereseti kérelme szerint a II. r. alperes szállítsa vissza az I. r. felperes tulajdonát képező búzát a telephelyre, amennyiben az objektív okokból nem lehetséges, azonos mennyiségű, azonos minőségű búzát szállítson vissza természetben. Fellebbezési kérelme összecszerúságában 9 760 660 Ft és annak 2002. március 7-től járó kamatai megfizetésére irányult. Kérte a II. r. alperes részére történő perköltség-fizetési kötelezettségének a mellőzését, valamint javára másodfokú perköltség megállapítását az alperesek részéről. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem találta megalapozottnak azt az igényét, hogy az I. r. alperes a kártérítés megfizetésére II. r. alperessel egyetemlegesen köteles lenne. Iratellenesnek minősítette az elsőfokú ítéletnek azt a megállapítását, amely a felperesek rosszhiszemű pervitelére vonatkozott, ebben a körben hivatkozott a büntetőbíróság ítéletére, melynek tartalma szerint az összes körülmény alapján tűnhetett úgy a felperesi termelők számára, hogy a tényleges vevő a II. r. alperes. Iratellenes az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, amely a III. r. alperes írásbeli nyilatkozatát nem felperesek számára kedvezően értékelte, ugyanis III. r. alperes tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatát az I. r. felperes elnöke cáfolta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak tisztáznia kellett volna, hogy IV. r. alperes aláírásának vitatása következtében az kitől származik. Hivatkozott arra, hogy a **társaság** és a II. r. alperes között a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés 2002. március 4-én került aláírásra, 3 nappal később, mint ahogy a II. r. alperes képviselője a termelőket felkereste. A fellebbezésben kifejtett feltételezése szerint a II. r. alperes és a **társaság** mezőgazdasági termékértékesítési szerződésének tartalma alapján nettó 1 700 Ft-ért vásárolta meg a búzamennyiséget néhány nappal azt követően, hogy a termelőktől képviselője tudomással bírt arról, hogy az eladási ár 2 200 Ft. Ennek azért tulajdonít jelentőséget, mert 500 Ft különbség alapján ekkora tételnél a II. r. alperes jelentős nyereséghez jutott, ezáltal érdeke fűződött ahhoz, hogy az ügyletből a felpereseket kihagyja, azaz szándékosan és rosszhiszeműen eljárva közreműködött a felpereseket ért kár kialakulásában. A szállítólevélen is II. r. alperes neve szerepel, amely a felperesek megtevesztésére alkalmas volt.

A II. r. felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és II. r. alperes arra történő kötelezését kérte, hogy egyetemlegesen fizesse meg I. r. alperessel az 1 201 904 Ft tőkét és annak kamatait, mellőzni kérte II. r. alperes javára a perköltség-fizetésre kötelezését, továbbá a másodfokú eljárással felmerült költségei megtérítését kérte. Fellebbezésének indokolása azonos az I. r. felperes által előterjesztett fellebbezésben rögzítettekkel.

A III. r. felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és II. r. alperes arra történő kötelezését kérte, hogy I. r. alperessel egyetemlegesen fizessen a részére 917 172 Ft-ot és annak kamatát, valamint együttes első- és másodfokú perköltséget. Előadta, hogy a búzát a II. r. alperes megtekintette, elfogadta, hogy malmi I.

búzaminőségről van szó és közölte, hogy másnap küldi a teherautót. Ezzel a magatartásával megtévesztette, mert úgy viselkedett, mint vevő. Hivatkozott arra, hogy a vételár kifizetésének elmaradása miatt M. Gy. a II. r. alperest is értesítette, ekkor még több millió forintot nem fizetett ki II. r. alperes az I. r. alperesnek, azonban továbbra sem érezte szükségét annak, hogy tisztázza a búza tulajdonjogát, rosszhiszemű vevőként viselkedett, így felelős az okozott kárért.

Az I. és II. r. felperesek képviselője a fellebbezési tárgyaláson fellebbezését akként pontosította, hogy azt a leírtak szerint II. r. alperes vonatkozásában tartja fenn.

Az ítéletábra fellebbezés hiányában a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján nem érintette az elsőfokú ítéletnek a IV.-VII. r. felperesekre és az I., III. és IV. r. alperesekre vonatkozó rendelkezéseit.

Az I.-III. r. felpereseknek a II. r. alperes marasztalására irányuló fellebbezését az alábbiak szerint nem találta alaposnak.

Az ítéletábra a Ptk. 6. §-a értelmezését és alkalmazhatóságát illetően osztja az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett álláspontját. Az ítélet felsorolta azokat a konjunktív feltételeket, amelyeknek fenn kell állniuk a kártérítési felelősség megállapíthatóságához. Ebben a körben az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének helytálló indokait csupán a következőkkel egészíti ki:

A Ptk. 6. §-a szerint a bíróság a kárnak egészben vagy részben való megtérítésére kötelezheti azt, akinek szándékos magatartása más jóhiszemű személyt alapos okkal olyan magatartásra indít, amelyből őt önhibáján kívül károsodás érte. A fenti jogszabályhely törvényi tényállási eleme, hogy a fél olyan szándékos magatartásáért, illetőleg annak következményeiért tartozik felelősséggel, ami a másik felet - a perbeli esetben az I.-III. r. felpereseket - olyan helyzetbe hozta, hogy valamely magatartásával saját magának okoz kárt.

A fentiekben kifejtettekre közvetlen bizonyítékot a felperesek nem ajánlottak fel, a közvetett bizonyítékok megléte esetén csak akkor lehet bizonyítottságról beszélni, ha ezek zárt logikai láncolatot alkotnak.

A II. r. alperes ügyvezetőjének érdeke fűződött ahhoz, hogy a búza létéről és minőségéről megbizonyosodjon. A fellebbező felperesek kárát az I. r. alperes bűncselekmény elkövetésével okozta, ahhoz nem volt szükség a II. r. alperes magatartására.

Az ítéletábra mellőzi az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a felperesek rosszhiszeműségére vonatkozó megállapítást. A kereset érdemben történő elbírálásához erre nem volt szükség, a kereseti előadás pedig önmagában nem elegendő a rosszhiszeműség megállapításához.

A fenti kiegészítéssel az ítéletábra az elsőfokú bíróság helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező I.-III. r. felperesek a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek a II. r. alperesnek - a Pp. 217. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidővel másodfokú perköltséget megfizetni, melynek összege meghatározásánál az ítéltábla figyelemmel volt a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, az (5) bekezdésben foglaltakra, valamint a 4/A. § (1) bekezdésében írtakra.

A fellebbező I.-III. r. felperesek illeték-feljegyzési jog kedvezményében részesültek, sikertelen fellebbezésük miatt az Itv. 64. § alkalmazásával a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) és 15. § (1) bekezdése alapján kötelesek az Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési illeték megfizetésére.

D e b r e c e n, 2007. február 8. napján

Dr. Urhegyi Béla sk. a tanács elnöke, Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -